

Viite

-

Ministerineuvostopaketti - ECOFIN(budjetti)-neuvosto 10.11.2023, Bryssel

Tiivistelmä

Ecofin-budjettineuvoston kokouksessa 10.11. valmistellaan Euroopan parlamentin kanssa samassa yhteydessä pidettävää sovittelukomitean kokousta, jossa on tavoitteena saavuttaa yhteisymmärrys EU:n vuoden 2024 talousarviosta. Suomea edustaa pysyvä edustaja Markku Keinänen. ECOFIN-budjettineuvostossa jäsenvaltioita edustavat yleensä valtiosihteerit, apulaisministerit ja pysyvät edustajat.

Euroopan komissio hyväksyi 7.6.2023 esityksensä Euroopan unionin yleiseksi talousarvioksi vuodelle 2024. Talousarvioesitys julkaistiin kaikille virallisille kielille käännettynä 5.7.2023, jolloin se toimitettiin neuvostolle ja Euroopan parlamentille. Tämän jälkeen sekä neuvosto 5.9.2023 että parlamentti 18.10.2023 ovat vahvistaneet talousarvioesitykseen oman, toisistaan eriävän kantansa. Tästä käynnistyi 24.10.2023 SEUT 314 artiklan mukainen sovittelumenettely, jossa on 21 päivää aikaa päästä sopuun EU:n ensi vuoden talousarviosta. Sovittelu-aika päättyy 13.11.2023.

Suomi pitää komission vuoden 2024 talousarvioesityksen painopisteitä oikeansuuntaisena ja esitystä rakentavana pohjana neuvoston ja Euroopan parlamentin välisille neuvotteluille. Suomi pitää tärkeänä, että vuoden 2024 talousarviolla vastataan EU:n nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Suomi korostaa EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukea Ukrainalle. Suomi kannattaa komission pyrkimystä unionin ilmastotavoitteiden toteuttamiseen myös talousarvion ohjelmien kautta.

Rahoituskehyssofia tulee noudattaa. Suomi pitää keskeisenä, että vuoden 2024 talousarvio noudattaa yleisesti hyvän taloushallinnon ja kurinalaisen budjetoinnin periaatteita. Talousarvion varojen käytön tulisi perustua realistisille tarpeille. Tarvittaessa eri rahoitustarpeita on priorisoitava ja rahoituksen uudelleen kohdentamisen mahdollisuudet on selvitettävä mahdollisimman pitkälle. Suomi pyrkii tätä kautta vaikuttamaan talousarvion menoihin ja siten myös Suomen EU-maksujen tasoon, jotta Suomen nettomaksuosuus säilyy kohtuullisena ja oikeudenmukaisena.

Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että talousarvion otsakkeisiin sisältyy riittävä liikkumavara, jotta varainhoitovuoden aikana kyetään tarvittaessa vastaamaan ennakoimattomiin menoihin rahoituskehyssofitteissa.

Suomi pitää tärkeänä, että erityisvälineitä käytetään vain poikkeuksellisesti ja kooltaan rajattuihin sekä selkeästi ennakoimattomiin tilanteisiin.

Suomi kiinnittää huomiota elpymisvälineen rahoituskustannusten merkittävään kasvuun ja katsoo, että rahoituskustannusten tarve tulee arvioida mahdollisimman tarkasti. Suomi voi hyväksyä erityisvälineiden käytön otsakkeessa 2b liittyen elpymisvälineen rahoituskustannuksiin, mutta pitää tärkeänä, että otsakkeessa pyritäisiin etsimään mahdollisia säästöjä muista rahoitusohjelmista.

EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen taso sekä henkilöstömäärä on pidettävä maltillisena. Suomi pitää oikeasuuntaisena komission lähtökohtaa asettaa muiden kuin palkkakustannusten nousu maksimissaan 2 prosenttiin kaikkien toimielinten osalta. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että inflaatiotilanteen vuoksi toimielimet ja virastot pyrkivät entisestään tehostamaan toimintaansa ja etsimään mahdollisia säästökohteita, jotta määrärahojen kasvu olisi mahdollisimman alhainen.

Suomi suhtautuu edelleen varauksellisesti yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöön EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen rahoittamisessa, mutta voisi viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä sen käytön.

Suomen lopulliset kannat EU:n vuoden 2024 talousarvioon muodostetaan lopullisen kokonaisuuden perusteella, ottaen huomioon Suomen kokonaisuudet.

Suomi korostaa, että neuvottelut rahoituskehityksen väliarviosta tulisi pitää erillään tavanomaisesta EU:n vuotuisen talousarvion hyväksymismenettelystä sekä uusia omia varoja koskevista neuvotteluista. Suomi pitää tärkeänä, että vuoden 2024 EU:n talousarviosta saavutetaan yhteisymmärrys talousarvion päättämisestä asetettujen määräaikojen puitteissa, viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä (U 38/2023 vp).

Asialista:

- Esityslistan hyväksyminen

Lainsäädäntökäsittelyt**(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

- Unionin budjetti vuodelle 2024: Euroopan parlamentin kanssa pidettävän sovittelukomitean kokouksen valmistelu
- Muut asiat

Huom.:

klo 11.00 Sovittelukomitean kokous Euroopan parlamentin kanssa

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/483/2023-VM-9

Paajavuori Miikka

26.10.2023

ECOFIN(budjetti)-neuvosto 10.11.2023, Bryssel; Euroopan unionin varainhoitovuoden 2024 yleinen talousarvio (budjetti, Euroopan unioni)

Kokous

Talous- ja rahoitusasiat –neuvosto 10.11.2023

Eduskuntatunnus

U 18/2023 vp; UJ 30/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio hyväksyi 7.6.2023 esityksensä Euroopan unionin yleiseksi talousarvioksi vuodelle 2024. Talousarvioesitys julkaistiin kaikille virallisille kielille käännettynä 5.7.2023, jolloin se toimitettiin neuvostolle ja Euroopan parlamentille. Tämän jälkeen sekä neuvosto 5.9.2023 että parlamentti 18.10.2023 ovat vahvistaneet talousarvioesitykseen oman, toisistaan eriävän kantansa. Tästä käynnistyi 24.10.2023 SEUT 314 artiklan mukainen sovittelumenettely, jossa on 21 päivää aikaa päästä sopuun EU:n ensi vuoden talousarviosta. Sovitteluaika päättyy 13.11.2023.

Sovitteluaikana sovittelukomitea kokoontuu pääosin trilogissa. Ecofin-budjettineuvoston yhteydessä 10.11.2023 kokoontuu sovittelukokous, jossa tavoitteena on neuvotella lopullinen sopu EU:n talousarviosta vuodelle 2024.

Suomen kanta

Suomen kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen on esitetty U-kirjelmässä U 18/2023 vp. Suomen kannat komission oikaisukirjelmään nro 1/2023 on esitetty U-jatkokirjelmässä UJ 30/2023 vp. Kannoissa todetaan muun muassa seuraavaa.

Suomi pitää komission vuoden 2024 talousarvioesityksen painopisteitä oikeansuuntaisena ja esitystä rakentavana pohjana neuvoston ja Euroopan parlamentin välisille neuvotteluille. Suomi pitää tärkeänä, että vuoden 2024 talousarviolla vastataan EU:n nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Suomi korostaa EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukea Ukrainalle. Suomi kannattaa komission pyrkimystä unionin ilmastotavoitteiden toteuttamiseen myös talousarvion ohjelmien kautta.

Rahoituskehyspua tulee noudattaa. Suomi pitää keskeisenä, että vuoden 2024 talousarvio noudattaa yleisesti hyvän taloushallinnon ja kurinalaisen budjetoinnin periaatteita. Talousarvion varojen käytön tulisi perustua realistisille tarpeille. Tarvittaessa eri rahoitustarpeita on priorisoitava ja rahoituksen uudelleenkohdentamisen mahdollisuudet on selvitettävä mahdollisimman pitkälle. Suomi pyrkii tätä kautta vaikuttamaan talousarvion menoihin ja siten myös Suomen EU-maksujen tasoon, jotta Suomen nettomaksuosuus säilyy kohtuullisena ja oikeudenmukaisena.

Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että talousarvion otsakkeisiin sisältyy riittävä liikkumavara, jotta varainhoitovuoden aikana kyetään tarvittaessa vastaamaan ennakoimattomiin menoihin rahoituskehysten puitteissa.

Suomi pitää tärkeänä, että erityisvälineitä käytetään vain poikkeuksellisesti ja kooltaan rajattuihin sekä selkeästi ennakoimattomiin tilanteisiin.

Suomi kiinnittää huomiota elpymisvälineen rahoituskustannusten merkittävään kasvuun ja katsoo, että rahoituskustannusten tarve tulee arvioida mahdollisimman tarkasti. Suomi voi hyväksyä erityisvälineiden käytön otsakkeessa 2b liittyen elpymisvälineen rahoituskustannuksiin, mutta pitää tärkeänä, että otsakkeessa pyrittäisiin etsimään mahdollisia säästöjä muista rahoitusohjelmista.

Suomi pitää myönteisenä sitä, että komission uudemman arvion mukaan elpymisvälineen rahoituskustannusten määrä vuonna 2024 olisi pienempi kuin mitä komissio aikaisemmin arvioi.

EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen taso sekä henkilöstömäärä on pidettävä maltillisena. Suomi pitää oikeansuuntaisena komission lähtökohtaa asettaa muiden kuin palkkakustannusten nousu maksimissaan 2 prosenttiin kaikkien toimielinten osalta. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että inflaatiotilanteen vuoksi toimielimet ja virastot pyrkivät entisestään tehostamaan toimintaansa ja etsimään mahdollisia säästökohteita, jotta määrärahojen kasvu olisi mahdollisimman alhainen.

Suomi suhtautuu edelleen varauksellisesti yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöön EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen rahoittamisessa, mutta voisi viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä sen käytön.

Suomi kiinnittää huomiota neuvoston lausumaan, jossa neuvosto pyytää komissiota etsimään ensin ratkaisuja, jotka eivät edellytä erityisrahoitusvälineiden käyttöä otsakkeen 7 menojen osalta vuonna 2024.

Suomen lopulliset kannat EU:n vuoden 2024 talousarvioon muodostetaan lopullisen kokonaisuuden perusteella, ottaen huomioon Suomen kokonaisuus.

Suomi korostaa, että neuvottelut rahoituskehysten väliarviosta tulisi pitää erillään tavanomaisesta EU:n vuotuisen talousarvion hyväksymismenettelystä sekä uusia omia varoja koskevista neuvotteluista. Suomi pitää tärkeänä, että vuoden 2024 EU:n talousarviosta saavutetaan yhteisymmärrys talousarvion päättämisestä asetettujen määräaikojen puitteissa, viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä (U 38/2023 vp).

Pääasiallinen sisältö

Kokonaistaso ja horisontaaliset kysymykset

Komissio esitti alkuperäisessä talousarvioesityksessään sitoumusten kokonaismääräksi 189 341,1 miljoonaa euroa ja maksujen kokonaismääräksi 143 053,4 miljoonaa euroa. Neuvosto hyväksyi kantansa talousarvioesitykseen 5.9.2023 kirjallisessa menettelyssä. Neuvoston kannan mukainen sitoumusten kokonaismäärä olisi 188 569,1 miljoonaa euroa ja maksujen 142 538,8 miljoonaa euroa. Neuvoston kannassa vuoden 2024 talousarvion sitoumukset olisivat -771,9 miljoonaa euroa alemmat ja maksut -514,6 miljoonaa euroa alemmat kuin komission alkuperäisessä talousarvioesityksessä. Neuvoston kantaan on liitetty kaksi lausumaa: maksulausuma ja otsakkeen 7 hallintomenoja koskeva lausuma.

Euroopan parlamentti hyväksyi kantansa talousarvioesitykseen täysistunnonssaan 18.10. Parlamentti sisällytti kantaansa myös lisäyksiä, jotka liittyvät komission ehdotukseen rahoituskehystä koskevaksi välitarkistukseksi.

Parlamentin esitys ja rahoituskehysten välitarkistus

Alla on esitetty parlamentin kanta nykyisen rahoituskehysten mukaisin osin, sekä erikseen ne parlamentin esittämät lisäykset, jotka liittyvät rahoituskehysten välitarkistukseen.

Otsakkeet	2024 TAE	Poikkeama suhteessa talousarvioesitykseen			
		Oikaisukirjelmä	Neuvoston kanta	Parlamentin kanta (pl. väliarvio)	Parlamentin lisäykset väliarviointiin liittyen
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	21 431,4	0,0	-230,0	346,3	1 175,0
2a Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio	64 665,2	0,0	0,0	0,0	0,0
2b Palautumiskyky ja arvot	10 314,2	-72,0	-612,8	225,3	-3 864,0
3. Luonnonvarat ja ympäristö	57 388,9	0,0	-10,0	89,5	1 250,0
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	3 896,7	0,0	-20,0	0,0	173,9
5. Turvallisuus ja puolustus	2 304,2	0,0	-17,0	45,0	625,0
6. Naapurialueet ja maailma	15 830,0	0,0	117,9	0,0	2 525,0
7. EU:n yleinen hallinto	11 949,6	4,6	0,0	99,4	0,0
Sitoumukset yhteensä, otsakkeet 1-7	187 780,1	-67,4	-771,9	805,5	1 884,9
Temaattiset erityisvälineet	1 560,9	0,0	0,0	0,0	4 956,0
Sitoumukset yhteensä	189 341,0	-67,4	-771,9	805,5	6 840,9

Parlamentin lisäykset kokonaisuudessaan olivat +7 646,4 miljoonaa euroa sitoumuksina ja +6 030,5 miljoonaa euroa maksuina verrattuna alkuperäiseen talousarvioesitykseen. Näistä rahoituskehysten välitarkistukseen liittyviä lisäyksiä oli +6 840,9 miljoonaa euroa sitoumuksina, ja niistä keskeisimmät (miljoonaa euroa) olivat seuraavat:

Otsake 1: InvestEU (+1 050) ja Horisontti Eurooppa (+125) (STEP-kehysväline)

Otsake 2: Elpymisvälineen rahoituskulujen siirto budjetin ulkopuoliseen EURI-välineeseen (-3 864)

Otsake 3: Innovaatorahasto (+1 250) (STEP-kehysväline)

Otsake 4: AMIF (+110), BMVI (+60)

Otsake 5: Euroopan puolustusrahasto (+625) (STEP-kehysväline)

Otsake 6: NDICI (+1 925), IPA III (+55) ja humanitaarinen apu (+550)

Erityisvälineisiin parlamentin esityksessä lisättäisiin yllä mainittu elpymisvälineen rahoitusmenot, +3 864 miljoonaa euroa, sekä solidaarisuus- ja hätäapuvaramukseen (SEAR) +1 092 miljoonaa euroa.

Parlamentti esittää myös +500 miljoonan euron lisäystä rauenneiden tutkimusmäärärahojen uudelleen käyttöönnottoon (varainhoitoasetuksen 15.3 artiklan mukaisesti) otsakkeessa 1.

Parlamentin ja neuvoston kantojen vertailu

Parlamentin tekemiä lisäyksiä, jotka liittyvät rahoituskehityksen välitarkistukseen, ei kuitenkaan voida ottaa talousarvioprosessissa huomioon, koska neuvottelut rahoituskehityksen välitarkistuksesta, mukaan lukien ehdotus rahoituskehitysasetuksen muuttamiseksi, ovat yhä kesken, eikä parlamentin ehdotuksille siten ole olemassa olevaa oikeusperustaa. Siksi tässä muistiossa neuvoston ja parlamentin kantojen vertailussa tarkastellaan ainoastaan niitä parlamentin ehdotuksia, jotka ovat nykyisen rahoituskehityksen enimmäismäärien mukaisia. Myös komissio on toiminut näin omassa toteutettavuuskirjelmässään.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi otsakekohtaisesti komission alkuperäisen talousarvioesityksen, neuvoston kannan ja Euroopan parlamentin nykyisen rahoituskehityksen mukaisen kannan mukaiset luvut. Lisäksi on vertailtu parlamentin ja neuvoston kantojen eroa.

	Talousarvioesitys		Neuvoston kanta		Parlamentin kanta		Ero EP - Neuvosto	
	2024							
	(1)		(2)		(3)		(3 - 2)	
	MSM	MM	MSM	MM	MSM	MM 1)	MSM	MM
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	21 431,4	20 916,2	21 201,4	20 908,2	21 777,7	21 115,4	576,3	207,2
<i>josta yhdellä ainoalla liikkumavara-</i> <i>välineellä</i>					179,6		179,6	
<i>Rahoituskehityksen katto</i>	21 598,0		21 598,0		21 598,0		0,0	0,0
<i>Liikkumavara</i>	166,6		396,6		0,0		-396,6	
2. Koheesio, palautumiskyky ja arvot	74 979,4	34 186,0	74 366,5	33 613,2	75 204,7	34 315,6	838,1	702,4
<i>josta joustovälineellä</i>	1 335,4		1 095,4		1 335,4		240,0	
<i>josta yhdellä ainoalla liikkumavara-</i> <i>välineellä</i>	372,8		0,0		598,1		598,1	
<i>Rahoituskehityksen katto</i>	73 289,0		73 289,0		73 289,0		0,0	0,0
<i>Liikkumavara</i>	17,8		17,8		17,8		0,0	0,0
<i>josta Taloudellinen, sosiaalinen ja</i> <i>alueellinen koheesio (2 a)</i>	64 665,2	24 155,7	64 665,2	24 155,7	64 665,2	24 155,7		
<i>josta Palautumiskyky ja arvot (2 b)</i>	10 314,2	10 030,4	9 701,4	9 457,6	10 539,5	10 030,4	838,1	572,8
3. Luonnonvarat ja ympäristö	57 388,9	54 232,6	57 378,9	54 227,6	57 478,4	54 284,1	99,5	56,5
<i>josta yhdellä ainoalla liikkumavara-</i> <i>välineellä</i>								
<i>Rahoituskehityksen katto</i>	57 449,0		57 449,0		57 449,0		0,0	0,0
<i>Liikkumavara</i>	60,1		70,1		15,6		-54,5	
<i>josta Markkinoihin liittyvät menot ja</i> <i>suorat tuet</i>	40 602,1	40 590,3	40 602,1	40 590,3	40 602,1	40 590,3		

4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	3 896,7	3 258,0	3 876,7	3 238,0	3 896,7	3 258,0	20,0	20,0
Rahoituskehyksen katto	4 020,0		4 020,0		4 020,0		0,0	0,0
Liikkumavara	123,3		143,3		123,3		-20,0	
5. Turvallisuus ja puolustus	2 304,2	2 028,4	2 287,2	2 021,4	2 349,2	2 054,3	62,0	32,9
josta joustovälineellä	300,2		283,2		300,2		17,0	
josta yhdellä ainoalla liikkumavara- välineellä					45,0		45,0	
Rahoituskehyksen katto	2 004,0		2 004,0		2 004,0		0,0	0,0
Liikkumavara			0,0		0,0		0,0	0,0
6. Naapurialueet ja maailma	15 830,0	15 111,2	15 947,9	15 209,4	15 830,0	15 111,2	-117,9	-98,2
josta joustovälineellä			117,9				-117,9	
Rahoituskehyksen katto	15 830,0		15 830,0		15 830,0		0,0	0,0
Liikkumavara							0,0	0,0
7. EU:n yleinen hallinto	11 949,6	11 949,6	11 949,6	11 949,6	12 049,0	12 049,0	99,4	99,4
josta yhdellä ainoalla liikkumavara- välineellä	176,6		176,6		276,0		99,4	
Rahoituskehyksen katto	11 773,0		11 773,0		11 773,0		0,0	0,0
Liikkumavara					0,0		0,0	0,0
Määrärahat yhteensä otsakkeet 1-7	187 780,1	141 682,0	187 008,2	141 167,4	188 585,6	142 187,6	1 577,4	1 020,2
josta joustovälineellä	1 635,5	1 747,3	1 496,4	1 747,3	1 635,5	1 747,3	139,1	0,0
josta yhdellä ainoalla liikkumavara- välineellä	549,4		176,6		1 098,7		922,1	
Rahoituskehyksen katto	185 963,0	170 543,0	185 963,0	170 543,0	185 963,0	170 543,0		
Liikkumavara	367,9	30 608,3	627,9	31 122,9	156,7	30 608,3	-471,1	-514,6
Menot % BKTL:sta	1,06 %	0,80 %					0,00 %	0,00 %
Temaattiset erityisrahoitusvälineet	1 560,9	1 371,4	1 560,9	1 371,4	1 560,9	1 371,4	0,0	0,0
Yhteensä kaikki	189 341,0	143 053,4	188 569,1	142 538,8	190 146,5	143 559,0	1 577,4	1 020,2
Menot % BKTL:sta	1,07 %	0,81 %					0,00 %	0,00 %

1) parlamentin esittämät maksut suuntaa-antavia. Johdettu komission laskelman pohjalta; hallintokulut 100 % sitoumuksista, muut 50 %

Parlamentin esityksessä nykyisen rahoituskehyksen mukaiset lisäykset huomioiden sitoumusten taso olisi yhteensä 190 146,5 miljoonaa euroa ja maksujen taso yhteensä 143 559 miljoonaa euroa. Parlamentin esittämät lisäykset olisivat sitoumuksina +805,5 miljoonaa euroa ja maksut +505,6 miljoonaa euroa suuremmat kuin komission alkupe-
räisessä talousarvioesityksessä.

Neuvoston ja parlamentin kannat eroavat toisistaan 1 577,4 miljoonaa euroa sitoumuksina ja 1 020,2 miljoonaa euroa maksuina.

Neuvoston ja parlamentin kannat eroavat erityisesti seuraavissa kohdissa:

- Talousarvion sitoumusten ja maksujen kokonaistasot ml. liikkumavarojen kokonaistaso ja erityisvälineiden käyttö.
- Määrärahoja koskevat keskeisimmät erot otsakkeittain:
 - o Otsake 1: Horisontti Eurooppa ja Verkkojen Eurooppa
 - o Otsake 2 b: elpymisvälineen rahoituskustannukset ja Erasmus+-ohjelma
 - o Otsake 6: humanitaarinen apu
 - o Otsake 7: muut kuin komission hallintokulut
 - o Lisäksi pienempiä eroja otsakkeissa 3, 4 ja 5

Komissio mukautti talousarvioesitystä lokakuussa antamallaan oikaisukirjelmällä, jonka mukaan talousarvion sitoumusten kokonaismäärä olisi 189 273,6 miljoonaa euroa (-67,4 milj. euroa vrt. alkuperäiseen talousarvioesitykseen) ja maksujen kokonaismäärä 142 986 miljoonaa euroa (-67,4 milj. euroa vrt. alkuperäiseen talousarvioesitykseen).

Oikaisukirjelmässä komissio päivitti talousarvioesitystä lähinnä elpymisvälineen rahoituskustannusten ja hallintomenojen osalta.

Vuoden 2024 talousarvion otsakkeet ja erityisvälineet

Otsake 1: Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous

Otsakkeessa 1 (Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous) neuvosto esittää -230 miljoonaa euroa alhaisempaa sitoumusten tasoa verrattuna komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen. Parlamentti esittää puolestaan +346,3 miljoonaa euroa korkeampaa sitoumusten tasoa talousarvioesitykseen verrattuna.

Ohjelmatasolla isoimmat erot sitoumuksina koskevat Horisontti Eurooppa -ohjelmaa, jossa neuvoston kanta on -166 miljoonaa euroa alle komission esityksen, mutta parlamentti lisäisi ohjelmalle +140 miljoonaa euroa. Neuvoston ja parlamentin kannat (sitoumuksina) eroavat selvästi myös Verkkojen Eurooppa -ohjelman kohdalla, kun neuvoston kanta on komission esityksen mukainen, mutta parlamentti ehdottaa +100 miljoonan euron lisäystä ohjelman sitoumuksiin. Lisäksi useassa muussa ohjelmassa on pienempiä eroja neuvoston ja parlamentin kannoissa.

Neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero otsakkeessa 1 on yhteensä 576,3 miljoonaa euroa sitoumuksina.

Otsake 2: Yhteenkuuluvuus ja arvot

Alaotsakkeessa 2 a (Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio) neuvosto ei esitä muutoksia komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen nähden eikä parlamentti esitä muutoksia neuvoston kantaan. Komissio ei myöskään oikaisukirjelmässä esitä muutoksia otsakkeen 2 a määrärahoihin.

Alaotsake 2 b (Palautumiskyky ja arvot) on kokonaisuus, jonka useassa ohjelmassa neuvoston ja parlamentin kannat eroavat. Neuvoston kannan mukainen sitoumusten taso alaotsakkeessa 2 b olisi -612,8 miljoonaa euroa alhaisempi kuin komission talousarvioesityksen mukainen sitoumusten taso.

Otsakkeessa on budjettimomentti elpymisvälineen rahoituskuluille, joilla katetaan lainanottoon liittyvät korkokustannukset. Komissio esitti oikaisukirjelmässä päivitettyjen maksu- ja korkoennusteiden pohjalta -74 miljoonan euron sitoumusvähennyistä elpymisvälineen rahoituskustannuksiin. Neuvoston esityksessä elpymisvälineen rahoituskustannuksia leikattaisiin sitoumuksina alkuperäiseen esitykseen verrattuna -572,8 miljoonalla eurolla.

Parlamentti toteaa puolestaan kannassaan, että elpymisvälineen rahoituskustannuksien osalta tulisi pitäytyä komission ennustuksissa ja oikaisukirjelmän päivitettyissä luvuissa, eikä hyväksy neuvoston vähennyksiä.

Neuvosto tekisi Luova Eurooppa -ohjelman sitoumuksiin -40 miljoonan euron vähennyksen verrattuna talousarvioesitykseen. Parlamentti puolestaan ehdottaa alaotsakkeen 2 b sitoumusten vahvistamista 225,3 miljoonalla eurolla alkuperäisen talousarvioesitykseen verrattuna. Parlamentti ehdottaa lisäksi erityisesti Erasmus+-, Luova Eurooppa- ja

EU4Health-ohjelmiin sekä pelastuspalvelumekanismiin (UCPM/rescEU). Alaotsakkeessa 2 b neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero sitoumuksissa on 838,1 miljoonaa euroa.

Otsake 3: Luonnonvarat ja ympäristö

Otsakkeessa 3 (Luonnonvarat ja ympäristö) neuvosto ehdottaa vain vähän alhaisempaa sitoumusten tasoa kuin komissio alkuperäisessä talousarvioesityksessä. Oikaisukirjelmä ei tältä osin tuo muutoksia. Käytännössä neuvoston esittämät muutokset koskevat LIFE-ohjelmaa sekä otsakkeen virastoja, joihin neuvosto ehdottaa kumpaankin -5 miljoonaa euroa pienempää sitoumusten tasoa kuin komissio.

Parlamentin ehdotuksen nykyisen rahoituskehityksen mukaiset lisäykset sitoumuksissa olisivat yhteensä +89,5 miljoonaa euroa verrattuna komission esitykseen. Tästä +40 miljoonaa euroa olisi nuorten viljelijöiden tukea ja +30 miljoonaa euroa Life-ohjelmalle.

Neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero on siten 99,5 miljoonaa euroa.

Otsake 4: Muuttoliike ja rajaturvallisuus

Otsakkeessa 4 (Muuttoliike ja rajaturvallisuus) neuvosto ehdottaa Frontex-virastolle -20 miljoonan euron vähennystä sitoumuksiin verrattuna alkuperäiseen talousarvioesitykseen. Parlamentti ei esitä muita kuin sellaisia muutoksia, jotka liittyvät rahoituskehityksen välitarkistukseen. Otsakkeessa 4 neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero sitoumuksissa on siis 20 miljoonaa euroa.

Otsake 5: Turvallisuus ja puolustus

Neuvosto esittää -17 miljoonan euron vähennystä sitoumuksissa otsakkeeseen 5 (Turvallisuus ja puolustus) komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen nähden. Neuvoston esittämät vähennykset koskettavat Turvallisuus-alaotsakkeen alla erillisvirastoja (-7 miljoonaa euroa) ja Puolustus-alaotsakkeen alla unionin turvallisten yhteyksien ohjelmaa (-10 miljoonaa euroa).

Komission esitykseen nähden parlamentti ehdottaa +45 miljoonan euron lisäystä sitoumuksissa sotilaalliseen liikkuvuuteen. Neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero otsakkeessa 5 olisi näin ollen 62 miljoonaa euroa sitoumuksina.

Otsake 6: Naapurialueet ja muu maailma

Otsakkeessa 6 (Naapurialueet ja muu maailma) neuvosto ehdottaa +177,9 miljoonan euron lisäystä sitoumuksina humanitaariseen apuun verrattuna komission talousarvioesitykseen. Näin voidaan säilyttää kuluvan vuoden määrärahojen taso. Otsakkeen liikkumavaran puuttumisen vuoksi tämä edellyttää erityisvälineiden käyttämistä.

Parlamentti ei esitä muita kuin sellaisia muutoksia, jotka liittyvät rahoituskehityksen välitarkistukseen. Neuvoston ja parlamentin kantojen välinen ero otsakkeessa 6 on siis 177,9 miljoonaa euroa sitoumuksina.

Otsake 7: EU:n yleinen hallinto

Otsakkeessa 7 (EU:n yleinen hallinto) neuvosto esittää kaikkien toimielimiä koskevien hallintomenojen hyväksymistä komission ehdotuksen mukaisesti.

Parlamentti tukee komission esitystä pääluokan III (komissio) osalta, ja esittää yhteensä +99,4 miljoonan euron lisäyksiä muihin pääluokkiin eli ulkosuhdehallinnolle (54,6 miljoonaa euroa), parlamentille (27,7 miljoonaa euroa), tuomioistuimelle (5,8 miljoonaa euroa), alueiden komitealle (4,6 miljoonaa euroa), tietosuojavaltuutetulle (3,2 miljoonaa euroa), talous- ja sosiaalikomitealle (2,9 miljoonaa euroa), tilintarkastustuomioistuimelle (500 000 euroa) ja oikeusasiamiehelle (100 000 euroa) sitoumuksina.

Neuvoston ja parlamentin kannat eroavat siis otsakkeessa 7 yhteensä 99,4 miljoonalla eurolla sitoumusten osalta.

Komissio ehdotti oikaisukirjelmässään 4,6 miljoonan lisäystä hallintomenoihin verrattuna alkuperäiseen talousarvioesitykseensä. Tämä edellyttäisi yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) lisäkäyttöä samalla summalla.

EU:n hajautetut erillisvirastot ja Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO)

Neuvosto hyväksyisi ehdotetut henkilöstömäärät erillisvirastoissa komission esityksen mukaan, mutta ehdottaa budjettileikkauksia 11 virastolle.

Parlamentti kasvattaisi komission esittämää henkilöstömäärää 174 tehtävällä viidessä erillisvirastossa ja EPPO:ssa. Parlamentti lisäisi myös näiden virastojen rahoitusta 24,3 miljoonalla eurolla.

Erityisvälineet

Rahoituskehyskaudella 2021-2027 erityisvälineet jaetaan temaattisiin ja ei-temaattisiin erityisvälineisiin. Temaattisia välineitä ovat Brexit-mukautusvaraus, Euroopan globalisaattiorahasto sekä solidaarisuus- ja hätäapuvaraus. Temaattisten erityisvälineiden osalta neuvoston kanta on yhteneväinen komission talousarvioesityksen kanssa, oikaisukirjelämä mukaan luettuna. Parlamentin ehdotuksia erityisvälineiden lisärahoituksesta ei voi huomioida nykyisen rahoituskehyksen puitteissa, joten parlamentin ja neuvoston kannoissa ei nykyisen kehyksen puitteissa ole poikkeamaa.

Vastaavasti ei-temaattisia välineitä ovat yksi ainoa liikkumavaraväline (SMI) sekä joustoväline. Komissio päivitti oikaisukirjelmässään erityisvälineiden käyttöä koskevaa ehdotustaan siten, että yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöä vähennettäisiin -72 miljoonalla eurolla 477,4 miljoonaan euroon. Joustovälineen käyttöön ei oikaisukirjelmässä esitetä muutoksia.

Neuvosto esittää joustovälineen kautta käyttöön otettavaksi varoja yhteensä noin 1 496,4 miljoonan euron edestä ja yhden ainoan liikkumavaravälineen kautta 176,6 miljoonaa euroa. Tämä on joustovälineen osalta -139,1 miljoonaa euroa ja yhden ainoan liikkumavaravälineen osalta -372,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin komission alkuperäinen talousarvioesitys.

Parlamentin ehdotukset nykyisen rahoituskehyksen puitteissa jättäisivät otsakkeiden yhteenlasketuksi liikkumavaraksi 156,7 miljoonaa euroa, joka on 211,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin komission alkuperäisessä esityksessä. Tämän lisäksi parlamentin esitys lisäisi yhden ainoan liikkumavaravälineen käyttöä 549,3 miljoonalla eurolla verrattuna komission esitykseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n yleinen talousarvio perustuu SEUT 314 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (Euratom) 106 A artiklaan. Erityinen lainsäätämisyjärjestys, neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on budjettivaliokunta. Vuoden 2024 talousarvion yleisesittelijänä (pääluokka III) toimii Siegfried Muresan (EPP, RO), ja muiden toimieliinten talousarvioiden esittelijänä (muut pääluokat) Nils Usakovs (S&D, LV). Parlamentti hyväksyi täysistunnossa 18.10.2023 oman kantansa komission talousarvioesitykseen, jossa se teki neuvoston kantaan muutosesityksiä.

Kansallinen valmistelu

EU 34 –jaoston kirjallinen menettely 25.-26.10.2023.
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 2.-3.11.2023.

Eduskuntakäsittely

E-kirje E 4/2023 vp, VaVP 6/2023 vp, SuVP 17/2023 vp
U-kirjelmä U 18/2023 vp, SuVP 20/2023 vp
U-jatkokirjelmä UJ 30/2023 vp, VaVP 19/2023 vp, SuVP 34/2023 vp

Ecofin-budjettineuvoston muistiot, SuV 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Talousarviolla ei ole välitöntä vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon vuoden 2024 kansallisessa talousarvioesityksessä. Kansallisessa talousarvioehdotuksessa vuodelle 2024 momentille 28.92.69 (Maksut Euroopan unionille) ehdotetaan 2 286 miljoonaa euroa. Komission alkuperäisen talousarvioesityksen mukaiset Suomen maksut Euroopan unionille vuonna 2024 olisivat olleet 1 899 miljoonaa euroa. Neuvoston kannan mukainen kokonaistaso pienentäisi Suomen maksuja komission alkuperäiseen esitykseen verrattuna 9 miljoonalla eurolla 1 890 miljoonaan euroon.

Komission oikaisukirjelmän mukaiset Suomen maksut unionille vuonna 2024 olisivat 1 897 miljoonaa euroa. Parlamentin nykyisen rahoituskehysten kannan mukainen määrärahataso kasvattaisi Suomen maksuja 8 miljoonalla eurolla komission alkuperäiseen esitykseen verrattuna, sekä 17 miljoonalla eurolla neuvoston kantaan verrattuna tason ollessa 1 907 miljoonaa euroa. Jos huomioidaan myös parlamentin esittämät rahoituskehysten välitarkistukseen liittyvät lisäykset, Suomen maksut EU:lle nousisivat 1 997 miljoonaan euroon vuonna 2024.

EU:n vuoden 2024 talousarvion lopulliset kustannukset kansallisiin maksuosuuksiin määräytyvät sovittelun lopputuloksen perusteella.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Sovittelu-aika päättyy 13.11. Jos talousarviosta ei saavuteta yhteisymmärrystä sovitteluajan puitteissa, komissio antaa uuden talousarvioesityksen, jota käsitellään kiireellisesti.

Komissio on antanut vuoden 2023 lisätalousarvioesityksen nro 4 (U 65/2022 vp – UJ 31/2023 vp). On mahdollista, että lisätalousarviosta sovitaan Euroopan parlamentin kanssa sovittelukomitean kokouksessa marraskuussa yhdessä vuoden 2024 talousarvion kanssa.

Komissio on antanut tiedonannon sekä ehdotukset EU:n monivuotista rahoituskehystä 2021-2027 koskevaksi välitarkistukseksi (E 17/2023 vp, rahoituskehysasetus: U 38/2023 vp, STEP: U 41/2023 vp, Ukraina-tukiväline: U 36/2023 vp). Rahoituskehysasetuksen muuttamisesta päätetään neuvostossa yksimielisesti ja Euroopan parlamentin jäsentensä enemmistöllä antamalla hyväksynnällä. Rahoituskehysten välitarkistusta koskevat neuvottelut ovat yhä kesken. Käytännössä rahoituskehysten välitarkistuksesta linjataan Eurooppa-neuvostossa, todennäköisesti joulukuussa 2023.

Asiakirjat

Komission talousarvioesitys COM (2023) 300 final, 5.7.2023

Komission oikaisukirjelmä COM (2022) 531 final, 9.10.2023

Neuvoston kanta 11565/2023, 5.9.2023

Euroopan parlamentin kanta P9_TA(2023)0367, 18.10.2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Miikka Paajavuori, puh. +358 29 553 0551, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Anna Hyvärinen, puh. +358 29 553 0405, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Vesa Kulmala, puh. +358 50 597 7548, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Seija Kivinen, puh. +358 29 553 0236, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Panu Kukkonen, puh. +358 40 521 9410, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Essi Ervasti, puh. +358 29 553 0555, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

